

Linux: Wiersz poleceń – zarządzanie użytkownikami

Zarządzanie użytkownikami oraz grupami użytkowników z poziomu wiersza poleceń / terminala systemu Linux.

Identyfikacja obecnie zalogowanych użytkowników

who – lista aktualnie zalogowanych użytkowników

whoami – nazwa użytkownika na którego konto aktualnie jesteśmy zalogowani

who -a – informacje szczegółowe

```
student@student:~$ who
student tty7 2018-03-17 20:16 (:0)
student@student:~$ whoami
student
student@student:~$ who -a
start systemu 2018-03-17 20:15
run-level 5 2018-03-17 20:15
LOGIN tty1 2018-03-17 20:15 947 id=tty1
student + tty7 2018-03-17 20:16 13:42 1311 (:0)
student@student:~$ id
uid=1000(student) gid=1000(student)
grupy=1000(student),4(adm),24(cdrom),27(sudo),30(dip),46(plugdev),113(lpadmin),128(sam
bashare)
```

Lokalizacja plików grup i użytkowników

grupy użytkowników: /etc/group

użytkownicy: /etc/passwd

```
student@student:~$ tail -15 /etc/group
whoopsie:x:117:
mlocate:x:118:
avahi-autoipd:x:119:
avahi:x:120:
bluetooth:x:121:
scanner:x:122:saned
colord:x:123:
pulse:x:124:
pulse-access:x:125:
rtkit:x:126:
saned:x:127:
student:x:1000:
sambashare:x:128:student
```

```

vboxadd:x:1001:
vboxsf:x:999:
student@student:~$ tail -15 /etc/passwd
lightdm:x:108:114:Light Display Manager:/var/lib/lightdm:/bin/false
whoopsie:x:109:117::/nonexistent:/bin/false
avahi-autoipd:x:110:119:Avahi autoip daemon,,,:/var/lib/avahi-autoipd:/bin/false
avahi:x:111:120:Avahi mDNS daemon,,,:/var/run/avahi-daemon:/bin/false
dnsmasq:x:112:65534:dnsmasq,,,:/var/lib/misc:/bin/false
colord:x:113:123:colord colour management daemon,,,:/var/lib/colord:/bin/false
speech-dispatcher:x:114:29:Speech Dispatcher,,,:/var/run/speech-dispatcher:/bin/false
hplip:x:115:7:HPLIP system user,,,:/var/run/hplip:/bin/false
kernoops:x:116:65534:Kernel Oops Tracking Daemon,,,:/bin/false
pulse:x:117:124:PulseAudio daemon,,,:/var/run/pulse:/bin/false
rtkit:x:118:126:RealtimeKit,,,:/proc:/bin/false
saned:x:119:127::/var/lib/saned:/bin/false
usbmux:x:120:46:usbmux daemon,,,:/var/lib/usbmux:/bin/false
student:x:1000:1000:student,,,:/home/student:/bin/bash
vboxadd:x:999:1::/var/run/vboxadd:/bin/false
root x 0 0 root /root /etc/bash
login hasło* id użytkownika id grupy komentarz katalog domowy shell

```

* jeśli użyty jest x, znaczy że hasło jest zaszyfrowane i przechowywane w pliku /etc/shadow

Utworzenie konta nowego użytkownika

```

sudo useradd nauczyciel
student@student:~$ tail -15 /etc/passwd
(...)
nauczyciel:x:1001:1002::/home/nauczyciel:
student@student:~$ tail -15 /etc/group
(...)
nauczyciel:x:1002:

```

Podczas tworzenia konta użytkownika powstaje grupa o tej samej nazwie.

Aby utworzyć nowego użytkownika możemy również wykorzystać polecenie adduser. Jest to skrypt napisany w perlu, który krok po kroku przeprowadzi nas przez utworzenie nowego konta.

```

sudo adduser student2
Dodawanie użytkownika "student2"...
Dodawanie nowej grupy "student2" (1002)...
Dodawanie nowego użytkownika "student2" (1001) w grupie "student2"...
Tworzenie katalogu domowego "/home/student2"...
Kopiowanie plików z "/etc/skel" ...

```

Proszę podać nowe hasło UNIX:
Proszę ponownie podać hasło UNIX:
passwd: hasło zostało zmienione
Zmieniam informację o użytkowniku student2
Wpisz nową wartość lub wciśnij ENTER by przyjąć wartość domyślną
Imię i nazwisko []: Jan Kowalski
Numer pokoju []: 128
Telefon do pracy []:
Telefon domowy []:
Inne []:
Czy informacja jest poprawna? [T/n] T

Utworzenie nowej grupy

```
sudo groupadd szkola
```

W pliku /etc/group doszedł nam nowy wpis:

```
szkola:x:1003:
```

Przydzielenie użytkownika do grupy

```
student@student:~$ sudo usermod -a -G szkola nauczyciel
student@student:~$ sudo usermod -a -G szkola student
student@student:~$ groups student
student : student adm cdrom sudo dip plugdev lpadmin sambashare szkola
student@student:~$ groups nauczyciel
nauczyciel : nauczyciel szkola
```

usermod – modyfikacja konta użytkownika

```
usermod --help
```

Usage: usermod [options] LOGIN

Options:

- c, --comment COMMENT new value of the GECOS field
- d, --home HOME_DIR new home directory for the user account
- e, --expiredate EXPIRE_DATE set account expiration date to EXPIRE_DATE
- f, --inactive INACTIVE set password inactive after expiration to INACTIVE
- g, --gid GROUP force use GROUP as new primary group
- G, --groups GROUPS new list of supplementary GROUPS
- a, --append append the user to the supplemental GROUPS mentioned by the -G option without removing him/her from other groups
- h, --help wyświetla tę wiadomość pomocy
- l, --login NEW_LOGIN new value of the login name

-L, --lock lock the user account
-m, --move-home move contents of the home directory to the new location (use only with -d)
-o, --non-unique allow using duplicate (non-unique) UID
-p, --password PASSWORD use encrypted password for the new password
-R, --root CHROOT_DIR directory to chroot into
-s, --shell SHELL new login shell for the user account
-u, --uid UID new UID for the user account
-U, --unlock unlock the user account
-v, --add-subuids FIRST-LAST add range of subordinate uids
-V, --del-subuids FIRST-LAST remove range of subordinate uids
-w, --add-subgids FIRST-LAST add range of subordinate gids
-W, --del-subgids FIRST-LAST remove range of subordinate gids
-Z, --selinux-user SEUSER new SELinux user mapping for the user account

groups – wypisuje przynależność do grup UŻYTKOWNIKA

Wypisanie użytkownika z grupy

```
groups nauczyciel
nauczyciel : nauczyciel szkoła
sudo usermod -G nauczyciel nauczyciel
groups nauczyciel
nauczyciel : nauczyciel
```

Użytkownik nauczyciel przypisany był do dwóch grup. Chcąc pozostawić go tylko w jednej, konkretnej grupie wykorzystaliśmy polecenie usermod z opcją -G przypisania grupy i podaliśmy nazwę grupy. Przypisania do wszystkich pozostałych grup, do których przynależał użytkownik zniknęły.

Ustawienie hasła użytkownika

```
sudo passwd nauczyciel
Proszę podać nowe hasło UNIX:
Proszę ponownie podać hasło UNIX:
passwd: hasło zostało zmienione
student@student:~$ su nauczyciel
Hasło:
nauczyciel@student:/home/student$
```

passwd nazwa_konta – utworzenie nowego hasła użytkownika

su nazwa_konta – przelogowanie w terminalu na konto dowolnego użytkownika

Hasła użytkownika przechowywane są w pliku **/etc/shadow**

```
student:$6$EwunYILA$P1JqFuZlk/aEtUylGbGL.qkdZLSXJzJuCQRurWDUdn5Fgw2hnbG  
EEuZIsv4/xy6wkMAM.ighT7b22z/Mh4gf/:17602:0:99999:7:::
```

Wpis dotyczący danego użytkownika zawiera:

nazwa_użytkownika : zakodowane hasło : data ostatniej zmiany hasła (liczona w dniach od 1 stycznia 1970) : minimalny okres pomiędzy zmianami hasła : maksymalny okres pomiędzy zmianami hasła : ile dni przed konieczną zmianą hasła ma się wyświetlić przypomnienie : ile dni po przeterminowaniu hasło jest nadal aktywne : termin ważności konta : miejsce zarezerwowane na przyszłe zmienne.

Aby edytować politykę haseł, edytujemy zawartość pliku tekstowego **/etc/login.defs**

Fragment pliku:

```
#  
# Password aging controls:  
#  
# PASS_MAX_DAYS Maximum number of days a password may be used.  
# PASS_MIN_DAYS Minimum number of days allowed between password changes.  
# PASS_WARN_AGE Number of days warning given before a password expires.  
#  
PASS_MAX_DAYS 99999  
PASS_MIN_DAYS 0  
PASS_WARN_AGE 7
```

Do modyfikacji polityki haseł możemy wykorzystać polecenie **chage**

```
chage -l student
```

Ostatnia zmiana hasła : mar 12, 2018

Hasło traci ważność : nigdy

Hasło nieaktywne : nigdy

Konto traci ważność : nigdy

Minimalna ilość dni pomiędzy zmianami hasła : 0

Maksymalna ilość dni pomiędzy zmianami hasła : 99999

Liczba dni ostrzeżenia, zanim ważność hasła upłynie : 7

```
chage --help
```

Usage: chage [options] LOGIN

Options:

-d, --lastday LAST_DAY set date of last password change to LAST_DAY

-E, --expiredate EXPIRE_DATE set account expiration date to EXPIRE_DATE

-h, --help wyświetla tę wiadomość pomocy

-I, --inactive INACTIVE set password inactive after expiration
to INACTIVE

-l, --list show account aging information

-m, --mindays MIN_DAYS set minimum number of days before password
change to MIN_DAYS

-M, --maxdays MAX_DAYS set maximim number of days before password change to MAX_DAYS
-R, --root CHROOT_DIR directory to chroot into
-W, --warndays WARN_DAYS set expiration warning days to WARN_DAYS

Przykładowo:

```
student@student:sudo chage -W 10 student
student@student:~$ chage -l student
Ostatnia zmiana hasła : mar 12, 2018
Hasło traci ważność : nigdy
Hasło nieaktywne : nigdy
Konto traci ważność : nigdy
Minimalna ilość dni pomiędzy zmianami hasła : 0
Maksymalna ilość dni pomiędzy zmianami hasła : 99999
Liczba dni ostrzeżenia, zanim ważność hasła upłynie : 10
```

Usunięcie konta użytkownika

sudo userdel nauczyciel

Usunie konto użytkownika

sudo userdel -r nauczyciel

Usunie użytkownika i jego katalog domowy

Analogicznie do tworzenia nowego konta użytkownika, tutaj również możemy wykorzystać skrypt, który przeprowadzi nas przez usunięcie konta użytkownika: deluser

sudo deluser student2

Usuwanie użytkownika "student2" ...

Ostrzeżenie: grupa "student2" nie ma już żadnych członków.

Gotowe.

Blokowanie konta użytkownika

passwd -l student

Zablokowanie konta użytkownika

passwd -u student

Odblokowanie konta użytkownika

Zablokowania konta użytkownika możemy również dokonać ręcznie edytując plik `/etc/passwd`

```
student:x:1000:1000:student,,:/home/student:/bin/bash
```

Dodając przed x znak !. Zablokujemy w ten sposób hasło.

```
student:!x:1000:1000:student,,:/home/student:/bin/bash
```